

MEER DAN 700 VOEDSELPRODUCERENDE TUINEN

STADSLANDBOUW

IN DE BIG APPLE

In oktober 2012 organiseerde Praktijkonderzoek Plant & Omgeving (PPO) van Wageningen UR een reis naar New York voor ondernemers, beleidsmakers en onderzoekers die zich willen laten inspireren door de stadslandbouw in die stad. Onderzoeker Esther Veen was één van hen. Zij hield een blog bij over de vijfdaagse excursie. Hier is een bewerkte, ingekorte versie te lezen.

TEKST ESTHER VEEN EN MARCEL VIJN | FOTO'S PPO WAGENINGEN UR

1 Dag 1 (3 oktober 2012) Rijk en arm

We begonnen de eerste dag met een verhaal van Nevin Cohen van New School. Cohen is een urban planner die geïnteresseerd is in hoe voedselsystemen kunnen helpen de stad duurzamer te maken. Stadslandbouw is echt *booming* in New York. De stad kent nu meer dan 700 voedselproducerende tuinen. Er zijn grofweg twee soorten stadslandbouw. Ten eerste die in de rijkere buurten, georganiseerd door de middle class white. Dit is de hippe stadslandbouw, waar ook veel subsidies heengaan, omdat de organisatoren de juiste wegen weten te bewandelen. De andere is de stadslandbouw in de slechtere wijken, met mensen die niet vaak weten hoe ze bij de potjes met geld moeten komen. Een van de grootste moeilijkheden is de beschikbaarheid van voldoende goede grond en compost. Een ander probleem is

onzekerheid over hoe lang grond beschikbaar blijft. Vaak wordt tijdelijk braakliggende grond gebruikt. Als een projectontwikkelaar het weer in gebruik wil nemen, moeten de tuinen vaak verdwijnen. Na het gesprek met Cohen bezochten we de Brooklyn Grange rooftop farm. Dit bleek een fantastische plek. Bovenop het dak heb je een schitterend uitzicht over de stad. De tuin is 4000 vierkante meter groot en functioneert als een gewoon bedrijf. Vijf mensen kunnen van deze en een bijbehorende daktuin leven. De groenten worden verkocht aan restaurants, aan particulieren via Community Supported Agriculture (CSA), in dit geval groenteabonnementen, en via boerenmarkten. De grootste moeilijkheden zijn het vruchtbaar houden van de grond, en de harde wind. Daarnaast kent een daktuin alle problemen van een normale tuin – insecten, schimmels, enzovoort.

2 Dag 2 Buurttuinen

De tweede dag van de stadslandbouwreis begonnen we met een presentatie van Edie Stone. Hij is executive director van Green Thumbs. Dit is het programma van de stad New York waarmee buurttuinen worden ondersteund. Het programma begon bijna vier decennia geleden met het geven van vergunningen aan mensen die een stuk grond van de gemeente wilden gebruiken als buurttuin. In die tijd – de jaren '70 – ging het financieel erg slecht in New York. De stad nam veel braakliggende grond over. De buurttuinen bevinden zich vooral in gebieden waar weinig parken zijn, meestal de armere wijken. De tuinen moeten tenminste twintig uur open zijn voor publiek. In de middag bezochten we twee buurttuinen met veel overeenkomsten: Added Value Red Hook en East New York Farms.

Beide tuinen liggen in de mindere wijken van New York. In de tuinen wordt landbouw gezien als een manier om (jonge) mensen na te laten denken over henzelf en hun buurt, en hen betere kansen te geven. Er wordt gewerkt met stagiairs in 'food and farm based learning programmes'. De stagiairs krijgen hiervoor betaald en leren bovendien een vak. Ook zetten zich honderden vrijwilligers in. Beide projecten werken op basis van CSA. Daarnaast is er afzet aan lokale restaurants of op een boerenmarkt.

3 | Dag 3 Veteelt

Vandaag reden we de stad uit, naar de Hudson Valley. Het was een zonnige dag en de omgeving was fantastisch, met gele en rode bomen en glinsterende meertjes. Wel even iets anders dan Brooklyn, waar we gisteren waren. We bezochten het Glynwood Institute for Sustainable Food and Farming. Donald Arrant leidde ons rond. Hij vertelde dat ook deze boerderij met een CSA-systeem werkt. Er zijn ongeveer 100 klanten. Verder is er verkoop aan restaurants en aan mensen die toevallig langskomen. In de toekomst zou Donald op een boerenmarkt willen staan, maar het is moeilijk toegang te krijgen tot de markten in New York. Glynwood Institute verbouwt weliswaar groente, maar het gaat op dit bedrijf vooral om dieren. Er zijn koeien, schapen, geiten, varkens, kippen en kalkoenen. De kippen en kalkoenen worden op de boerderij zelf geslacht en verwerkt.

Na een heerlijke lunch reden we weer wat

3 | Tussen de hoge gebouwen, de toeristen en de forensen, ligt een stadstuin

dichter naar de stad, naar het Stone Barns Center for Food and Agriculture. Dit is een groot multifunctioneel non-profit bedrijf, met ook een restaurant, een winkel, een café en een trainingcentrum. Stone Barns werkt eveneens met stagiairs, die een vergoeding krijgen.

4 | Dag 4 Stadstuinen

Na een dag op het platteland van de staat New York was het weer tijd om de landbouw in de stad te verkennen. We begonnen bij Battery Urban Farm, waar we spraken met Camilla Hammer en twee van haar collega's. De tuin ligt in het Battery Park, helemaal in het zuiden van Manhattan, vanwaar je het Vrijheidsbeeld kunt zien. En daar, tussen de hoge gebouwen, de toeristen en de forensen, ligt een stadstuin. Het is bijna onwerkelijk. De tuin bestaat uit twee delen; een community-deel en een educatiedeel. Elf scholen zijn aan de tuin verbonden. Leerlingen krijgen er lessen en doen mee met het Garden to Cafe programma, onderdeel van het School Food programma. De tuin werkt met honderden vrijwilligers, ook weer met stagiairs, en wordt ondersteund door private fondsen.

We vervolgden onze weg naar Union Square. Hier spraken we met Marcel van Ooyen, de directeur van GrowNYC. Dit is een not-for-profit organisatie die meerdere programma's runt: schooltuinen, recycling, community tuinen en boeren-

markten. De markt op Union Square is de grootste. Er staan tachtig boeren die vier dagen per week producten verkopen die lokaal – in een straal van 200 mijl – zijn geproduceerd op een boerderij. De regels van de markt zijn erg streng en de boerderijen worden regelmatig gecontroleerd. Het zijn niet alleen yuppen die hier komen shoppen; op de markt worden ook foodstamps (een soort voedselbonnen) geaccepteerd. De markt heeft een grote invloed op de wijk. Het gebied is veel levendiger geworden, de lokale ondernemers krijgen meer klandizie, en er wordt geen drugs meer gedeald.

Onze volgende stop was een flink eind met de metro, helemaal naar the Bronx, één van de armste wijken van Amerika. Hier bezochten we La Familia Verde. Dit is een coöperatie van vijf buurttuinen. Leden betalen zo'n \$30 per jaar huur voor een eigen stukje grond. Vaak is er ook een gezamenlijke tuin. De oogst daarvan wordt wekelijks verkocht op een zelf georganiseerde boerenmarkt.

En zo vliegen de dagen voorbij. Ik vond het een mooie en inspirerende reis, waarin ik veel verschillende vormen van stadslandbouw heb gezien. Wat me is opgevallen, is de diversiteit in initiatieven, van daktuin tot duurzaam gebouw en van buurttuin tot boerenmarkt. Tegelijkertijd waren er ook veel overeenkomsten. Het gebruik van betaalde stagiairs (de zogenaamde apprentices) en veel vrijwilligers, de aandacht voor educatie en het opleiden van jonge boeren, de verkoop via CSA's, restaurants en boerenmarkten, en de grote afhankelijkheid van private fondsen. Vooral dat laatste is een groot verschil met Nederland, waar we vaak meer van de overheid en minder van particulieren afhankelijk zijn. ■

Voor het volledige verslag zie www.onderzoekerstadslandbouw.wordpress.com

Esther Veen en Marcel Vijn zijn verbonden aan Praktijkonderzoek Plant & Omgeving van Wageningen UR.

BIOVAK:
Bezoek het stadslandbouwplein

